

Ökar ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund när barn och ungdomar är med i flera idrotter?

Ulf Blomdahl
Stig Elofsson
Magnus Åkesson
Karolina Bergmark
Linda Lengheden

Författarnas förord

Forskningsprojektet Ung livsstil i Sverige har kontinuerligt tillsammans med institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet (Stig Elofsson) genomfört studier kring ”Resursutnyttjande och effekter av offentligt driven eller understödd verksamhet på fritidsfältet”¹. Forskningsprojektet startades 1984 av sociologiska institutionen (Ulf Blomdahl) vid Stockholms universitet och Stockholms stad (fritidsförvaltningen), Göteborgs stad, Norrköping kommun, Västerås kommun och Eskilstuna kommun.

Studier om barns och ungdomars fritidsvanor och fritidspreferenser i Stockholm har genomförts i form av forskningsprojektet Ung livsstil sedan 1984. I Stockholm har studier genomförts 1985, 1990, 1992, 1998, 2004/2005, 2008, 2011 och 2014. Sedan studien 2004/2005 i Stockholm har vi vidgat perspektivet och strävat efter att mer utförligt kunna beskriva och analysera ungdomars livsvillkor. I första hand står dock ungdomars situation och preferenser på fritidsområdet i centrum för våra studier. Ung livsstil är i dag ett samarbetsprojekt mellan oss forskare/utredare och idrotts- och kulturförvaltningarna i Stockholms stad och 17 andra kommuner. Vetenskapligt ansvarig för projektet Ung livsstil är Stig Elofsson, fil.dr. i statistik och docent i socialt arbete.

Studier har inom ramen för forskningsprojektet Ung livsstil genomförts tillsammans med Hanninge kommun (1998, 2004, 2008, 2012, 2016/2017), Helsingborgs stad (2000, 2003, 2006, 2009, 2012, 2015, 2018), Jönköpings kommun (1994, 1997, 2000, 2003, 2006, 2009, 2012, 2015, 2018), Lidingö stad (2003, 2007, 2011, 2015), Norrköpings kommun (1985, 1991, 1996, 2008), Huddinge kommun (1998, 2009/2010, 2015), Linköpings kommun (1992, 2009/2010, 2013), Eskilstuna kommun (1985, 1993, 2008), Kalmar kommun (1992, 2013), Sävsjö kommun (1993, 2004, 2014, 2018), Täby kommun (2013, 2018), Värmdö kommun (1998, 2015), Malmö kommun (1996, 2015), Vallentuna kommun (1996, 2015), Nacka kommun (1998, 2016/2017) och Falkenbergs kommun (2016)^{2 3 4}.

Studier har också genomförts med elever i grund- och gymnasiesärskolan i Hanninge kommun (2006, 2008, 2012, 2016), Huddinge kommun (2015), Jönköpings kommun (2000, 2003, 2006, 2009, 2012, 2015, 2018), Kalmar kommun (2010), Stockholms stad (2008/2009, 2014/15) och Tyresö kommun (2009).

Forskningsrapporter och övriga resultat från Ung livsstil finns publicerade på:

www.unglivsstil.org

www.facebook.com/unglivsstil

---

¹ Forskningsprojektet Ung livsstil drivs i dag av Stig Elofsson, Ulf Blomdahl och Linda Lengheden tillsammans med berörda kommuner. Från idrottsförvaltningen i Stockholm medverkar idrottsstrategen Magnus Åkesson. Från Fritid Malmö deltar planeringssekreterare Karolina Bergmark.

² Studien som är genomförd 2019 i gymnasiet i Täby är ännu inte tillgänglig för redovisning.

³ Studier har genomförts hösten 2018 på Värmdö och våren 2019 i Askersund, Knivsta och Heby. Dessa studier är ännu inte tillgängliga för redovisning. Eskilstuna följer upp tidigare studier hösten 2019. Malmö gör uppföljningar av sina studier 2019.

⁴ Många andra kommuner har deltagit i Ung livsstil sedan starten 1984. I dessa kommuner har dock inga uppföljningar gjorts under de senaste 10 åren.

Stockholm i maj 2019.

Ulf Blomdahl, sociolog och forskningsledare inom Ung livsstil.

Stig Elofsson, fil.dr. i statistik och docent i socialt arbete. Vetenskapligt ansvarig i Ung livsstil.

Magnus Åkesson, folkhälsovetare. Strateg på idrottsförvaltningen i Stockholms stad.

Linda Lengheden, sociolog och genusvetare.

Karolina Bergmark, sociolog och planeringssekreterare på fritidsförvaltningen i Malmö.

C författarna och Stockholms stads idrottsförvaltning

Framsida: Mats Lidström

ISBN: 978-91-984360-8-2

Abstract

Municipalities, state, and the Swedish Sports Confederation have a common goal based on social economic background when considering participation in a sports association. In the report "Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten – en studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening" (2019), we found that the goal about equality based on socio-economical background has not been achieved based in participation in a sports association. Children, adolescents, and adults in the higher socio-economical groups have been overrepresented within sports associations since the first study was conducted 80 years ago. The studies that have been conducted within Ung livsstil since 2012 show clearly that children and adolescents from higher socio-economical groups are more likely to participate in sports associations than the equivalent in lower socio-economical groups. Yet, the differences are bigger among girls than boys. The studies conducted by Ung livsstil shows that inequality based on socio-economical background has increased in Stockholm and in most other municipalities where studies have been conducted several times. Not, in any case, have the inequality decreased.

During the previous years, it has been argued that children and adolescents should be active within several sports associations. In the strategy 2025 from the Swedish Sports Confederation, it is stated: "Everything indicates that we should be active in multiple sports when we are young, it is most important when we are children, in order to build up a movement ability that we benefit from in life". Other commentators have argued that being active in several different sports is necessary if you would like to be really good in one sport. Another argument that children and adolescents should be active in several different sports is that they then will stay active for a longer period of time. However, none of these arguments includes social economic analyses.

The purpose of this report is to investigate if inequality based on social economical background increases from membership in one sport association to membership in two or more sports associations.

This report is based on answers from 22 004 children and adolescents. The sample frame included 27 339 children and adolescents and the response rate for this research report is 80 %. The study group in the municipalities is based on a defined selection framework and has been performed randomly.

The result clearly shows that children and adolescents in higher socioeconomic groups have been overrepresented in sports associations, regardless of being active in one, two or more sports associations. The inequality increases when children and adolescents are members in more than one sports association.

The higher social economical background children or adolescents have the more likely it is that they are members of two or more sports associations.

If we compare to what extent they in the highest and lowest socio-economical groups are active in two or more sports, the differences are very big. This is shown by table B.3. in the attachments. If considered the median value, big differences occur when it comes to the number of children and adolescents who are active in two sports associations or more. If we compare boys in Secondary school, 32% among those from a high socio-economical background compared to 6% among them from a lower socio-economical background are active in two or

more sports associations. Corresponding numbers among girls in Secondary School are 29% to 5%. The proportion who have joined two or more sports associations are lower in Senior school but the difference remains big. Among boys in Senior school, 16% from higher socio-economical backgrounds have joined two or more sports associations, compared to only 1% among them with lower socio-economical background. Among girls in Senior school, the corresponding numbers are 8% and 0%. Also in High school, the differences are big. Among boys, 11% among them with higher socio-economical backgrounds compared to 0% among the lower. The corresponding numbers among girls are 8% and 0%.

In our main report, we concluded that inequality when it comes to participation in a sports association was bigger among girls than boys. If we instead look into inequality among those who are active in two or more sports associations we can see a different result – sometimes the inequality is bigger among boys, sometimes among girls.

The reasons for inequality based on socio-economical background increases with participation in two or more sports associations can be explained by the access to economic resources which increases the individual's opportunities – the amount of opportunities increases both mentally and literally. Families with better economic resources have the opportunity to allow their children and adolescents to try different sports and can cover the cost of participating in several sports, even when the costs increase. The increased inequality can also be explained by the ambition to practice different sports increases with higher economic backgrounds.

Keywords: sports associations, children, adolescents, inequality, social economic background, intersectionality.

Abstrakt

Kommuner, stat och RF har till mål jämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund när det gäller deltagande i idrottsförening. Vi har 2019 i forskningsrapporten, ”Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten - en studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening”, visat att målet om jämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund inte har uppnåtts när det gäller andelen som är med i idrottsförening. Barn och ungdomar och vuxna i de högre socioekonomiska grupperna har genomgående varit överrepresenterade inom föreningsidrotten (RF-idrotten) sedan den första studien som genomfördes för 80 år sedan. Störst är skillnaderna bland tjejer/kvinnor. Studierna som genomförts inom Ung livsstil efter 2012 visar entydigt att barn och ungdomar från högre socioekonomiska grupper i betydligt större utsträckning deltar i föreningsidrotten än de i lägre socioekonomiska grupper. Fortfarande gäller att skillnaderna är större bland tjejer än bland killar. Ung livsstils studier visar att ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund har ökat i Stockholm och i de flesta andra kommun där upprepade studier genomförts. Inte i något fall har ojämlikheten minskat.

Under de senaste åren har det argumenterats för att barn och ungdomar borde hålla på med flera föreningsidrotter. I Riksidrottsförbundets strategi 2025 står det: ”Allt tyder på att vi borde hålla på med olika idrotter långt upp i åldrarna, det är allra viktigast när vi är barn, för att bygga upp en rörelseförmåga som vi har nytta av i livet”. Andra debattörer har argumenterat för att man ska hålla på med flera idrotter om man vill bli riktigt bra i en idrott. Ett ytterligare argument för att barn och ungdomar ska/bör hålla på med flera idrotter är att de kommer att stanna i idrotten längre än de som håller på med en idrott. Vi konstaterar dock att vi inte funnit någon, när det argumenteras för att barn och ungdomar ska/bör utöva flera idrotter, som gör någon konsekvensanalys socioekonomiskt av detta!

Syftet med den här rapporten är att undersöka om ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund ökar från ett medlemskap i en idrottsförening till två eller flera medlemskap.

Den här rapporten bygger på svar från 22 004 barn och ungdomar. I nettourvalet ingick 27 339 barn och ungdomar. **Svarsfrekvensen i hela studien är 80%.** Urvalet i varje kommun utgår från en definierad urvalsram och har genomförts slumpmässigt.

Resultaten i denna fördjupningsstudie visar tydligt att det finns en ojämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund när det gäller deltagande i idrottsförening totalt, liksom om man är med i en idrottsförening eller om man är med i två eller fler idrottsföreningar. **Om vi jämför ojämlikheten för medlemskap i en idrottsförening med den ojämlikhet som framträder bland dem som är med i två eller fler föreningar gäller nästan genomgående att denna är högre eller mycket högre i det senare fallet.**

Andelen som är med i två eller flera idrottsföreningar ökar i de alla flesta fall kontinuerligt från den lägsta till den högsta socioekonomiska gruppen.

Jämför vi i vilken utsträckning de i de högsta respektive lägsta socioekonomiska grupperna är med i två eller flera idrotter är skillnaderna mycket stora. Detta framgår av tabell B.3 i bilagan. Ser vi till medianvärde framträder mycket stora skillnader när det gäller andel av samtliga barn och ungdomar som med i två idrottsföreningar eller fler. Jämför vi killar i mellanstadiet är 32% av de som har hög socioekonomisk bakgrund med i två eller fler idrottsföreningar att jämföra med 6% av de som har låg. Motsvarande siffror bland mellanstadietjejer är 29% mot 5%. Andelen som är med i två eller fler idrottsföreningar är

lägre i högstadiet men fortfarande blir skillnaden stor. Bland högstadiekillar med hög socioekonomisk bakgrund är 16% med i två eller fler idrottsföreningar mot endast 1% bland de som har låg socioekonomisk bakgrund. Bland högstadietjejer är motsvarande siffror 8% och 0%. Även i gymnasiet är skillnaderna stora. Bland killar 11% bland de som har hög socioekonomisk bakgrund mot 0% av de som har låg. Motsvarande siffror bland gymnasietjejer är 8% mot 0%.

I vår huvudrapport konstaterade vi att ojämlikheten när det gäller deltagande i idrottsförening var större bland tjejer än bland killar. **Ser vi däremot till ojämlikheten bland dem som är med i två eller fler föreningar gäller detta inte längre – ibland är den större bland killar, ibland bland tjejer.**

Orsakerna till att ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund ökar från deltagande i en idrottsförening till fler idrottsföreningar kan sökas utifrån att tillgången till ekonomiska resurser ökar individens kontrollvidd – mängden möjliga handlingar blir större både faktiskt och mentalt. De som har större ekonomiska resurser har då större möjligheter att låta sin barn och ungdomar pröva olika idrotter och låta dem fortsätta när kostnader ökar. Den ökade ojämlikheten kan också sökas i att ambitionen att kunna vara med i olika idrotter ökar med större kontrollvidd.

Sökord: En eller flera idrottsföreningar, Barn och ungdomar, Ojämlikhet, Socioekonomisk bakgrund, Intersektionalitet, Idrottspolitiska målsättningar

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Undersökningen	3
2.1 Inledning.....	3
2.2 Undersökningsgrupp	3
2.3 Kön och socioekonomiska grupper	4
2.4 Att mäta medlemskap i idrottsförening	5
3. Andel som är med i en respektive två eller fler idrottsföreningar utifrån socioekonomisk bakgrund.....	9
3.1 Inledning.....	9
3.2 Mellanstadiet	9
3.3 Högstadiet.....	11
3.4 Gymnasiet.....	13
3.5 Sammanfattning	15
4. Med i en respektive två eller fler idrottsföreningar	16
4.1 Inledning.....	16
4.2 Mellanstadiet	16
4.3 Högstadiet.....	18
4.4 Gymnasiet.....	20
4.5 Underskattas skillnaderna när vi jämför socioekonomisk grupp 2 och 4?.....	22
4.6 Sammanfattning	22
5. Sammanfattning och analys	24
5.1 Inledning.....	24
5.2 Hur ska ojämlikheten förstås?	25
5.3 Avslutning	26
Praktiska konsekvenser av forskningsresultaten för barns och ungdomars hälsa	27
Litteraturförteckning	29
Bilaga	32

1. Inledning

Kommuner, stat och RF har till mål jämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund när det gäller deltagande i idrottsförening⁵. Vi har i forskningsrapporten, ”Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten - en studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening” från 2019, visat att målet om jämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund inte har uppnåtts. Sammanfattningsvis visar vår studie:

- ”Barn, ungdomar och vuxna i de högre socioekonomiska grupperna har genomgående varit överrepresenterade inom föreningsidrotten (RF-idrotten) sedan den första studien som genomfördes för 80 år sedan. Detta gäller oberoende av om socialgrupp, ekonomiska resurser, föräldrarnas utbildningsnivå, boendeform eller socioekonomisk grupp har använts som mått på social bakgrund och oberoende av vilka forskare som har genomfört studierna. Störst är skillnaderna bland tjejer/kvinnor.
- Ung livsstils egna studier i samtliga kommuner sedan 1985 visar att barn och ungdomar i de högre socioekonomiska grupperna har varit överrepresenterade, med något enskilt undantag, i föreningsidrotten. Störst är skillnaderna bland tjejer.
- Studierna som genomförts inom Ung livsstil efter 2012 visar entydigt att barn och ungdomar från högre socioekonomiska grupper i betydligt större utsträckning deltar i föreningsidrotten än de i lägre socioekonomiska grupper. Skillnaderna är minst lika stora eller större än de som framkommit i tidigare studier i de aktuella kommunerna. Fortfarande gäller att skillnaderna är större bland tjejer än bland killar.
- Ung livsstils studier visar att barn och ungdomar i de högre socioekonomiska grupperna även efter kontroll för utländsk bakgrund i högre utsträckning är med i föreningsidrotten än de i de lägre socioekonomiska grupperna. Detta innebär att socioekonomisk bakgrund har en direkt inverkan på deltagande både bland killar och bland tjejer. Även efter kontroll för utländsk bakgrund är skillnaderna störst i tjejgruppen.
- Ung livsstils studier visar att ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund har ökat i Stockholm och i de flesta andra kommuner där upprepade studier genomförts. Inte i något fall har ojämlikheten minskat⁶.

Under de senaste åren har det argumenterats för att barn och ungdomar borde hålla på med flera föreningsidrotter. I Riksidrottsförbundets strategi 2025 står det: ”Allt tyder på att vi borde hålla på med olika idrotter långt upp i åldrarna, det är allra viktigast när vi är barn, för att bygga upp en rörelseförmåga som vi har nytta av i livet⁷.”

Fotbollsförbundet formulerar under rubriken ”alla borde hålla på med flera idrotter”: ”Lek och fysisk aktivitet är grunden för barnens totala utveckling. Det innebär att planen förordar allsidighet och variation, vilket innebär att det är fördelaktigt att hålla på med flera idrotter⁸.”

---

⁵ Blomdahl/Elofsson/Bergmark/Lengheden/Åkesson, **Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten - en studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening**, kapitel 1. Det ska dock här noteras att Riksidrottsförbundet först i strategi 2025 har jämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund som mål.

⁶ Blomdahl/Elofsson/Bergmark/Lengheden/Åkesson, **Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten - en studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening**, Abstrakt sid. 8 och 9.

⁷ RF, **Strategi 2025**.

⁸ Svenska Fotbollförbundet, <https://fogis.se/barn-ungdom/spelarutbildning/for-barnens-basta/att-halla-pa-med-flera-idrotter/>

I hockeymagasinet står det om ishockeyproffset Victor Hedman: ”I dagsläget håller han på att arrangera sin årliga hockeyskola hemma i Örnsköldsvik. När du är i den åldern tror jag det är oerhört viktigt att spela flera idrotter, säger Hedman till Hockeypuls. Som ungdom och barn så spelade Hedman en hel del fotboll och menar att detta är något som gett honom mycket i hans framgångsrika karriär som hockeyspelare”⁹. Klas och Tobias Östberg skriver i kapitlet allsidighet: ”Vill man bli bra på en sport ska man ägna sig åt den, vill man bli bättre ska man ägna sig åt fler. Vi tycker att den magiska bilden på Zlatan illustrerar detta...att han tränade kampsport konkurrerade inte med fotbollen utan den la till någonting. Han blev en bättre fotbollsspelare. För det var knappast någon nackdel att han tränade taekwondo, som förutom flexibla höfter också ger smedighet, kroppskontroll och säkert också förmåga att snabbt kunna läsa av motståndarnas rörelse^{10 11}. Det tredje argumentet vi möter, i första hand på föreläsningar och sociala medier, är att den som är med i flera föreningsidrotter stannar kvar i idrottsrörelsen längre än de som enbart håller på med en idrott.

Argumenten för att utöva flera idrotter är alltså:

- Ökar rörelseförmågan. En ökad rörelseförmåga har vi nytta av hela livet.
- Är viktigt för att bli riktigt bra i en idrott.
- Håller man på med flera idrotter så ökar sannolikheten att man stannar kvar i idrotten.

Det ligger utanför den här rapportens syfte att utvärdera i vilken utsträckning de tre argumenten har stöd i den samlade forskningen.

Vi konstaterar dock att de som argumenterat för att barn och ungdomar ska/bör utöva flera idrotter inte gör någon konsekvensanalys socioekonomiskt av detta!

Syftet med den här rapporten är att undersöka om ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund ökar från ett medlemskap i idrottsförening till två eller flera medlemskap.

---

⁹ Hockeymagasinet, <https://www.hockeymagasinet.com/article/nhl-stjarnans-budskap-till-unga-idrottare-viktigt-att-testa-flera-idrotter>

¹⁰ Östberg/Östberg, **Barnidrott- ingen lek**, sid. 127. Vid sedan av fotbollen tränade Zlatan taekwondo när han var mellan 14 och 17 år.

¹¹ Se också Riksidrottsförbundet. www.rf.se/Minandraidrott/Idrottarna/

2. Undersökningen

I det här kapitlet ska vi presentera undersökningsgruppen, hur socioekonomisk bakgrund operationaliseras samt hur deltagande i idrottsförening mäts.

2.1 Inledning

Den här forskningsrapporten är en fördjupning av den omfattande rapporten: **Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten? – en studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening**¹².

Hela undersökningsupplägget för huvudrapporten och för den här fördjupningsstudien presenteras i kapitel 2 i huvudrapporten. I huvudrapporten visas också i vilken utsträckning stat, kommun och Riksidrottsförbundet har antagit mål om jämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund när det gäller deltagande i idrottsförening. I slutkapitlet i huvudrapporten diskuteras/analyseras vad orsakerna kan vara till att barn och ungdomar i de lägre socioekonomiska grupperna deltar i idrottsförening i mindre eller mycket mindre utsträckning än barn och ungdomar i de högre socioekonomiska grupperna. Här diskuteras också vad orsakerna kan vara till att ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund har ökat.

I det här kapitlet ska vi enbart presentera undersökningsgrupp, hur socioekonomisk bakgrund operationaliseras samt hur deltagande i idrottsförening mäts.

2.2 Undersökningsgrupp

I huvudrapporten ingår de 77 857 barn och ungdomar som har svarat på våra enkäter i medverkande kommuner¹³. Svarefrekvensen i de olika kommunerna är som lägst 70%, i de flesta fall över 80% och i några fall över 90%. Urvalsramen för studierna är samtliga elever i medverkande kommuner. Urvalet utgår från en definierad urvalsram och har genomförts slumpmässigt.

I den här studien ingår kommuner där 4 853 mellanstadiebarn besvarat enkäten. I nettourvalet ingick 5 967 mellanstadiebarn. Svarefrekvensen är alltså 81%. I högstadiet har 10 208 besvarat enkäten. I nettourvalet ingick 12 443 ungdomar. Svarefrekvensen är 82%. I gymnasiet besvarade 6 943 ungdomar vår enkät. I nettourvalet ingick 8 929 gymnasieelever. Svarefrekvensen är 78%. Den här studien bygger alltså på svar från 22 004 barn och ungdomar¹⁴. I nettourvalet ingick 27 339 barn och ungdomar. Svarefrekvensen i hela studien i den här rapporten är 80%. I bilaga 1 presenteras i vilka kommuner studier har genomförts.

---

¹² Blomdahl/Elofsson/Bergmark/Lengheden/Åkesson, **Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten? – en studie om socioekonomisk bakgrund och deltagande i idrottsförening**. Denna rapport publicerades i januari 2019.

¹³ En hel del kommuner som deltagit i Ung livsstil under 1990-talet och 00-talet har inte följt upp sina studier. Därför ingår de vare sig i denna fördjupningsstudie eller i huvudrapporten. Sammanlagt har Ung livsstils enkäter besvarats av omkring 140 000 barn och ungdomar. Samtliga studier som använts har en svarefrekvens på minst 70%.

¹⁴ Vi har i denna uppföljningsstudie koncentrerat analysen till större studier som genomförts under senare tid och där ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund när det gäller deltagande i två idrotter inte redovisats.

2.3 Kön och socioekonomiska grupper

Kön har i tidigare studier visat sig ha ett starkt samband med deltagande i en rad olika fritidsaktiviteter, t.ex. med i idrottsförening¹⁵. Studier har också visat att tjejjers deltagande i föreningsidrotten i förhållande till killars kan variera mycket mellan olika socioekonomiska grupper och mellan de med svensk respektive utländsk bakgrund¹⁶.

Vi har sedan våra studier 1984 alltid kombinerat och analyserat t.ex. kön i olika socioekonomiska grupper. Det intersektionella perspektivet, där kön studeras i relation till socioekonomisk bakgrund kommer att vara en viktig utgångspunkt även i den här fördjupningsstudien.

Socioekonomisk bakgrund kan mätas på flera sätt, t.ex. socialgrupp, socioekonomisk grupp, utbildning, inkomst och tillgång till kontantmarginal¹⁷. När barn och ungdomar själva ska svara på vilket yrke (grunden för socialgrupp och SCB:s socioekonomiska grupper) eller den utbildning föräldrarna har blir de interna bortfallen, enligt våra tidigare studier, stora eller mycket stora. Barn och ungdomar kan generellt inte heller svara på vilken inkomst föräldrarna har eller om familjen har tillgång till en kontantmarginal.

Ung livsstil har sedan 1984 valt att mäta socioekonomisk bakgrund med hjälp av ett antal frågor om boendeform och tillgång till fritidskapitalvaror. Utifrån tillgången till dessa materiella resurser har vi bildat fem grupper. Det interna bortfallet blir i detta fall mycket litet¹⁸. De fem grupperna är:

Grupp 1: Bor i villa/radhus och har tillgång till bil+ båt+ sommarstuga/hus utomlands

Grupp 2: Bor i villa/radhus/insatslägenhet/bostadsrättslägenhet och har tillgång till två av: bil, båt, sommarstuga/hus utomlands

Grupp 3: Övriga t.ex. bor i hyreslägenhet och har tillgång till två av: bil, båt, sommarstuga/hus utomlands

Grupp 4: Bor i hyreslägenhet och har tillgång till antingen bil, båt eller sommarstuga/hus utomlands

Grupp 5: Bor i hyreslägenhet. Har **inte** tillgång till sommarstuga, bil eller båt

De fem grupperna benämns i rapporten **socioekonomiska grupper**.

Detta mått har använts i flera andra studier (Blomdahl, 1990, Elofsson, 1998, Nilsson, 1998, Blomdahl/Elofsson, 2006, Larsson, 2008, Elofsson/Karlsson, 2011). Även i internationella studier används allt mer likartade indikatorer på socioekonomisk bakgrund. I WHO:s hälsenkät definieras de ungas socioekonomiska status ”utifrån svar på frågor om familjens ekonomi, bilinnehav, semestervanor, datoräggande och om de unga har eget rum”¹⁹. Under senare år har det utvecklats en skala FAS (Family Affluence Scale) som använts i en rad internationella studier och speciellt inom Health Behavior in School-Aged Children (HBSC). Denna

¹⁵ Se t.ex. Blomdahl/Elofsson, **Jämställd och jämlik! – en studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholms stad i jämförelse med andra kommuner**.

¹⁶ Se t.ex. Blomdahl/Elofsson, **Hur många motionerar/idrottar för lite och vilka är dom?**

¹⁷ Socialgrupp har använts av låginkomstutredningen. Se t.ex. Agneta Lundahl, **Fritid och rekreation**. Socioekonomiska grupper, utbildning och tillgång till kontantmarginal används av SCB. Se t.ex. SCB, **Fritid 1976-2002**.

¹⁸ I mellanstadiet är det interna bortfallet 1,9 %, i högstadiet 0,6 % och i gymnasiet 0,9%. Det är alltså få ungdomar som inte svarat på frågorna om boendeform och tillgång till de materiella fritidsresurserna.

¹⁹ Se DN, Kihlström, S, **Fattiga unga mår sämre**, DN onsdag 4 februari 2015. WHO:s studier kommer att publiceras i den ansedda tidningen The Lancet av Frank Eldgar.

skala har många likheter med det mått på socioekonomisk bakgrund som använts i studierna inom Ung livsstil. Skalan innefattar uppgifter om tillgång till bil, eget sovrum, i vilken utsträckning man rest bort med familjen under helger/semestrar samt tillgång till dator²⁰.

Dessa mått kan kopplas till Webers definition av social klass, vilket i sin tur kopplas till begreppet livschanser²¹. Med ett likartat mått finner sociologen Mikael Tåhlin en tydlig koppling mellan ekonomiska resurser och flertalet fritids- och kulturaktiviteter även efter kontroll för ålder och socialgrupp²². Tåhlin har också i senare rapporter visat att individens ekonomiska resurser har en direkt inverkan på individens fritids- och hälsosituation²³. Antagandet är i enlighet med Tåhlins hypotes att familjernas kontrollvidd - mängden av möjliga handlingar - ökar kontinuerligt från ekonomisk grupp 5 till ekonomisk grupp 1²⁴.

2.4 Att mäta medlemskap i idrottsförening

Att mäta och följa upp barns och ungdomars deltagande i föreningsaktiviteter är i viss mån problematiskt. Vad som är en föreningsaktivitet eller ej är inte alltid självklart för de svarande. Det är få forskare eller utredare som har diskuterat svårigheten med att i en enkät få korrekta svar på om ungdomar är med i en idrottsförening eller inte. Denna problematik är något de flesta forskare inte ens uppmärksammat eller diskuterat. Två undantag från detta har vi funnit. Per Nilsson har formulerat att han låter ungdomar själv avgöra vad som är en idrottsförening och SCB har i sina studier på 1980-talet och 1990-talet påtalat att de mäter föreningsliknande verksamhet (se nedan)²⁵. I bägge fallen handlar det alltså om en omdefinition av vad som menas med en förening totalt och en idrottsförening.

Det måste också noteras att forskare och utredare använder begrepp som organiserad idrott, idrott, idrottens, idrottsvanor, idrottande, fysiskt aktiva, utöva idrott och idrottsutövare när de presenterar resultat i samband med diskussioner kopplat till RF-idrotten. Det är ganska ofta oklart vad som menas med dessa begrepp allmänt och när de ska ses som synonyma begrepp till RF-idrotten. Även centrum för idrottsforskning (CIF) glider mellan begreppen idrottsvanor och medlemskap i en idrottsförening. CIF sammanfattar resultaten på följande sätt:

Å ena sidan framkommer att familjesituation, socioekonomi och etnicitet påverkar ungdomars möjlighet att idrotta. Det finns alltså fog för påståendet att idrotten i praktiken inte är lika tillgänglig för alla. Å andra sidan är det påfallande många i alla kategorier som uppger sig idrotta regelbundet. Även i den kategori som är minst representerad – flickor med invandrarbakgrund – uppger över 40 procent att de idrottar minst en dag i veckan²⁶.

---

²⁰ Currie C, Molcho M, Boyee W, Holstein B, Torsheim T, Richter M. **Researching health inequalities in adolescents: The development of the Health Behavior in School-Aged Children (HBSC) Family Affluence Scale**, 2008, Social Science & Medicine 66 (2008).

²¹ Weber, M, **Ekonomi och samhälle**.

²² Tåhlin, M, **Fritiden i välfärden. Svenska folkets fritids- och kulturvanor**.

²³ Tåhlin, M, **Arbetets värde och kostnader**.

²⁴ Tåhlin, M, **Arbetets värde och kostnader**, sid 47.

²⁵ Även Britta Thedin Jakobsson diskuterar i samband med sin kvalitativa delstudie om vilka som stannar kvar i RF-idrotten hur hon har försökt skilja RF-idrotten från t.ex. deltagande i SATS. Se ”Thedin Jakobsson, **Vilka stannar kvar och varför?**, sid. 61.

²⁶ Centrum för idrottsforskning, **Statens stöd till idrotten**, 2013, sid. 74.

Här använder de begreppen möjlighet att idrotta, idrotten i praktiken, uppger sig idrotta regelbundet och idrotta minst en dag i veckan. Här kan ju knappast "idrotten i praktiken" betyda något annat än RF-idrotten och de tre andra begreppen troligtvis för idrotta/motionera eller..?

För att komma ifrån den ovan diskuterade problematiken har Ung livsstil sedan 1984 följande metod för att följa upp föreningsdriven verksamhet och/eller aktiviteter. Följande frågor har ställts till barn och unga:

1. Är du medlem i någon/några idrottföreningar/klubbar, kulturföreningar, organisationer, scouter eller något religiöst samfund?

(Om du är osäker om det är en förening du är med i när du utför din aktivitet så skriv ändå upp den här).

Nej   Ja

Om ja, vilken/vilka föreningar/klubbar eller kyrkor är du med i, vad sysslar ni med för aktiviteter och hur aktiv är du?

Vilka föreningar/ klubbar/ organisationer/samfund?	Vilka aktiviteter/ idrottsgrenar/verksamheter?
1.	
2.	

Med förening avses i den här skriften en demokratiskt uppbyggd organisation. Exempel på en sådan organisation är en fotbollsförening eller en bordtennisförening. Oftast är denna lokala idrottsförening ansluten till ett förbund t.ex. svenska fotbollsförbundet eller svenska bordtennisförbundet. Det är alltså de idrottsföreningar som kan få eller får ekonomiskt stöd från det offentliga som vi undersöker i den här rapporten²⁷.

I varje enkät har barns och ungdomarnas svar granskats av forskningsgruppen Ung livsstil och anställda medarbetare på fritidsförvaltningar eller motsvarande. En allmän tendens är att ungdomar i alla stadier, men framför allt i gymnasiet, i allt högre grad sedan 1984 inte vet vad som är en idrottsförening eller förening. Barn och ungdomar upplever i allt högre grad att kommersiella eller kommunala gym är idrottsföreningar liksom att företagens (t.ex. SATS) utbud av olika former av gym, aerobics och studieförbundens danskurser m.m. är föreningar. Många barn och ungdomar tror också att kulturskolan är en förening. Forskningsgruppen och de anställda vid kultur- och fritidsförvaltningarna har granskat samtliga enkäter utifrån föreningsverksamhet och därmed utgått från ovan nämnda definition av förening i överensstämmelse med de bidragsgivande myndigheternas och kommunernas definition. De svar som inte faller inom denna ram har därmed flyttats till annan organiserad aktivitet alternativt strukits. Det är framför allt eleverna i storstäderna som i allt mindre grad vet vad som är en förening. Det är också rimligt att anta att även vissa föräldrar inte kan skilja på förening och t.ex. studieförbundets dansverksamhet.

Läsaren ska alltså observera att vi och flertalet andra forskare/utredare hanterar begreppet förening på skilda sätt²⁸. De flesta övriga forskare låter barn och ungdomar själva bestämma vad som är en förening. Det innebär att de redovisar en högre andel ungdomar i förening än

²⁷ Övrigt föreningsliv behandlas på likartat sätt. Se Blomdahl/Elofsson/Åkesson/Lengheden, **Segrar föreningslivet?**

²⁸ För en närmare diskussion se Blomdahl/Elofsson, **Hur många motionerar för lite och vilka är dom?** sid. 125-126.

vad vi gör. Bland gymnasieelever i Stockholmsområdet kan skillnaden vara så stor som omkring 15 procentenheter.

Det flesta forskare låtsas inte heller om att de redovisar en kraftig överskattning av andelen ungdomar i förening totalt och i en idrottsförening. SCB uttrycker dock i klartext att de **inte** undersöker organisationsformen förening. SCB skriver: ”I ULF (undersökningar om levnadsförhållanden) mäts också barnens föreningsaktiviteter, vilket även inbegriper föreningsliknande aktiviteter, eftersom det ibland kan vara svårt för en förälder att avgöra om en viss fritidsaktivitet sker inom ramen för någon förening eller ej. Härigenom kan vi anta att föreningsaktiviteterna överskattas något. Speciellt gäller detta i storstäderna, eftersom utbudet av olika verksamheter som kan anta en förenings karaktär är störst här”²⁹. Idrottsforskaren Per Nilsson påpekar, som vi tidigare nämnt, att han låter ungdomar själva avgöra vad som är en förening. Nilsson skriver: ”Medlemskap i idrottsförening behöver t.ex. inte uteslutande avse föreningar inom Riksidrottsförbundets regi (även om det naturligtvis i detta sammanhang ligger närmast till hands). Istället blir det ungdomarna själva som får avgöra hur deras aktiviteter, i det här fallet medlemskap i skilda föreningar och organisationer, ska benämnas och klassificeras”³⁰.

Att flertalet forskare och utredare liksom SCB väljer att undersöka föreningsliknande former, trots att de vill undersöka föreningsliv, beror bl.a. troligtvis på att det kräver för mycket tid och ekonomiska resurser att avgöra om det ungdomarna uppger är föreningsverksamhet eller inte. SCB liksom flertalet andra nöjer sig därför med att fråga ungdomarna om de är med i olika typer av föreningar, t.ex. är du med i en idrottsförening? Ungdomarna (eller deras föräldrar) uppmanas sedan att ”kryssa” ja eller nej på frågan. Ovanstående studier är alltså inte användbara för att göra utsagor om just hur många som är med i föreningslivet totalt, en idrottsförening och i övrigt föreningsliv³¹. Istället har de sitt värde i att de undersöker kulturförmen föreningsliknande verksamhet. Det ligger utanför den här skriftens syfte att presentera hur andelen barn och ungdomar som deltar i föreningsliknande verksamhet har utvecklats över tid.

En fråga är om andelen medlemmar i förening kan ha underskattats därför att barn/ungdomar inte vet att de är med i en förening då de sysslar med föreningsaktiviteter. För att säkerställa att det inte skett har samtliga enkäter granskats utifrån den öppna frågan ”Vilka är dina viktigaste intressen på fritiden?” för att se om den svarande uppgett något som kan vara förening trots att de inte angett att de är med i någon förening i föreningsfrågan. Därmed, om de i frågan om viktigaste fritidsintresse har skrivit, t.ex. ”fotboll i min klubb”, har vi ändrat deras ”nej” i föreningsfrågan till ”ja”. Detta har dock skett i mindre än 50 fall i studierna under perioden 2008-2014. I dessa studier ingår 34 584 barn och ungdomar. Det problematiska är motsatsen, d.v.s. att man uppger att man är med i förening, trots att det inte är en förening.

En ytterligare fråga som måste ställas är hur väl barn och ungdomars svar stämmer när vi jämför registerdata med svaren i enkäter. När det gäller deltagande i kulturskolan kan svaren i enkäter jämföras med registerdata. Det är ungefär fyra procentenheter färre som i våra studier anger att de är med i kulturskolan än vad kulturskolans register visar. Denna skillnad kan till stor del förstås om den svarande före ifyllande av enkäten slutat i kulturskolan. Då svarar ele-

---

²⁹ SCB, **Fritid 1976-1991**, sid. 125-126.

³⁰ Nilsson, P, **Fritid i skilda världar**, sid. 116.

³¹ Även i ungdomsstyrelsens enkäter får ungdomarna kryssa vilka föreningar de är med i. Dessa enkäter görs av t.ex. kommuner inom ramen för ungdomsstyrelsens (nuvarande MUCF) LUPP-undersökningar. Detta innebär att det inte går att dra slutsatser utifrån ungdomsstyrelsens undersökningar kring hur många som är medlemmar i en förening totalt eller i en idrottsförening.

ven att den inte är med, samtidigt är de registrerade som deltagare i kulturskolans elevregister. Detta beror på att registret utgår ifrån hur många som vid terminens början var deltagare. Samma gäller för förening. Om ett barn slutar i sin pingisförening efter t.ex. onsdagsträningen är svarande enligt sig själv inte med i en förening dagen efter.

3. Andel som är med i en respektive två eller fler idrottsföreningar utifrån socioekonomisk bakgrund

I det här kapitlet visar vi hur ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund ser ut utifrån om barn och ungdomar är med i en idrottsförening, flera idrottsföreningar samt idrottsförening totalt.

3.1 Inledning

I tabell 1-3 presenteras uppgifter kring hur många barn/ungdomar som är med i idrottsförening samt hur många som är med i endast en förening och hur många som är med i två eller flera i relation till deras socioekonomiska bakgrund. Resultaten redovisas uppdelat efter kommun och kön.

3.2 Mellanstadiet

I tabell 1 visas i vilken utsträckning barn i mellanstadiet är med i en, två eller flera idrottsförening. I tabellerna förkortas idrottsförening till IF.

Tabell 1. Mellanstadiet. Andel (%) som är medlemmar i idrottsförening respektive endast en eller två och fler idrottsföreningar efter kommun, kön och socioekonomisk bakgrund.

Kommun	Kön	Med IF	Socioekonomisk bakgrund				
			1	2	3	4	5
Stockholm. 2014.	K	Medlem IF	76	83	68	52	54
		Endast en fören.	41	53	51	44	50
		Två eller fler	35	30	17	7	6
	Tj	Medlem IF	65	64	56	31	18
		Endast en fören.	35	45	37	24	16
		Två eller fler	30	18	9	7	2
Helsingborg. 2018.	K	Medlem IF	74	68	57	24	
		Endast en fören.	54	51	50	24	
		Två eller fler	19	16	7	0	
	Tj	Medlem IF	82	66	56	41	
		Endast en fören.	53	46	39	33	
		Två eller fler	28	19	7	7	
Huddinge. 2015.	K	Medlem IF	80	73	65	42	
		Endast en fören.	51	49	53	37	
		Två eller fler	29	24	12	6	
	Tj	Medlem IF	65	69	53	18	
		Endast en fören.	55	57	41	18	
		Två eller fler	10	12	12	0	
Jönköping. 2018.	K	Medlem IF	87	81	67	64	
		Endast en fören.	10	35	33	44	
		Två eller fler	77	36	34	20	
	Tj	Medlem IF	71	74	66	47	
		Endast en fören.	33	43	46	38	
		Två eller fler	38	31	20	8	

K= killar. Tj= tjejer.

Resultaten visar att ojämlikheten blir större eller mycket större om vi ser till hur många som är med i två eller fler idrottsföreningar än vad som gäller för deltagande i en idrottsförening.

Andelen som är med i två eller flera idrottsföreningar ökar i de alla flesta fall kontinuerligt från den lägsta till den högsta socioekonomiska gruppen.

Skillnaderna mellan barn i socioekonomisk 1 grupp respektive socioekonomisk grupp 5 är i de flesta fall mycket stor när det gäller deltagande i två eller fler idrottsföreningar. I Stockholm deltar 35% av pojkarna i socioekonomisk grupp 1 och 6% av pojkarna i socioekonomisk grupp 5 i två eller fler idrottsföreningar. Motsvarande procentenheter bland flickor är 30% respektive 2%. I Helsingborg 2018 deltar 19% av killarna i de högsta socioekonomiska grupperna och 0% av pojkarna i socioekonomisk grupp 5 i två eller flera idrottsföreningar. Motsvarande procentenheter bland tjejer är 28% respektive 7%.

3.3 Högstadiet

I tabell 2 visas i vilken utsträckning ungdomar i högstadiet utifrån socioekonomisk bakgrund är med i idrottsförening samt om de endast är med i en eller om de är med i två eller flera idrottsföreningar.

Tabell 2. Högstadiet. Andel (%) som är medlemmar i idrottsförening respektive endast en eller två och fler idrottsföreningar efter kommun, kön och socioekonomisk bakgrund.

Kommun	Kön	Med IF	Socioekonomisk bakgrund				
			1	2	3	4	5
Stockholm. 2014.	K	Medlem IF	58	54	47	42	22
		Endast en fören.	42	38	39	37	20
		Två eller fler	16	16	8	5	1
	Tj	Medlem IF	56	48	30	18	13
		Endast en fören.	50	38	25	16	13
		Två eller fler	6	10	5	2	0
Malmö. 2015.	K	Medlem IF	64	67	56	39	42
		Endast en fören.	46	48	45	36	41
		Två eller fler	18	19	11	3	1
	Tj	Medlem IF	62	42	36	20	14
		Endast en fören.	46	37	30	19	13
		Två eller fler	15	5	5	1	1
Helsingborg. 2018.	K	Medlem IF	57		57	44	31
		Endast en fören.	47		51	42	31
		Två eller fler	10		7	2	0
	Tj	Medlem IF	64		49	32	2
		Endast en fören.	52		43	29	2
		Två eller fler	12		6	3	0
Huddinge. 2015.	K	Medlem IF	54	54	43	29	5
		Endast en fören.	41	46	35	23	5
		Två eller fler	14	8	8	6	0
	Tj	Medlem IF	52	41	30	11	3
		Endast en fören.	47	34	26	10	3
		Två eller fler	5	7	4	1	0
Jönköping. 2018.	K	Medlem IF	62	63	52	43	
		Endast en fören.	39	44	39	38	
		Två eller fler	23	19	14	5	
	Tj	Medlem IF	59	57	40	25	
		Endast en fören.	42	42	30	24	
		Två eller fler	17	15	10	1	
Haninge. 2016/17.	K	Medlem IF	56	50	45	40	
		Endast en fören.	44	39	36	38	
		Två eller fler	12	10	9	2	
	Tj	Medlem IF	48	42	33	18	
		Endast en fören.	41	37	33	18	
		Två eller fler	7	6	1	0	
Nacka. 2016/17.	K	Medlem IF	63	57	53	30	
		Endast en fören.	41	38	37	27	
		Två eller fler	21	19	17	2	
	Tj	Medlem IF	58	58	47	30	
		Endast en fören.	50	47	38	21	
		Två eller fler	8	11	9	9	

Även här pekar den översiktliga bilden på att ojämlikheten är större eller mycket större bland de som är med i två eller fler idrottsföreningar än vad som gäller om vi ser till deltagande i en idrottsförening.

Andelen som är med i två eller flera idrottsföreningar ökar i de alla flesta fall kontinuerligt från den lägsta till den högsta socioekonomiska gruppen.

Skillnaderna mellan barn i socioekonomisk 1 grupp respektive socioekonomisk grupp 5 är i de flesta fall mycket stor när det gäller deltagande i två eller fler idrottsföreningar. I Malmö deltar 18% av killarna i socioekonomisk grupp 1 och 1% av killarna i socioekonomisk grupp 5 i två eller fler idrottsföreningar. Motsvarande andel bland tjejer är 15% respektive 1%. I Helsingborg 2018 deltar 10% av killarna i de högsta socioekonomiska grupperna och 0% av killarna i socioekonomisk grupp 5 i två eller flera idrottsföreningar. Motsvarande andel bland tjejer i Helsingborg är 12% respektive 0%. I Jönköping 2018 deltar 23% av killarna i de högsta socioekonomiska grupperna och 5% av killarna i socioekonomisk grupp 5 i två eller flera idrottsföreningar. Motsvarande andel bland tjejer i högstadiet i Jönköping är 17% respektive 1%.

Det bör noteras att bland pojkar i Jönköping är andelen som deltar i endast **en** idrottsförening ungefär lika stor i de olika socioekonomiska grupperna. Det är också relativt små skillnader socioekonomiskt bland killar i Malmö och i Haninge när det gäller deltagande i en idrottsförening.

3.4 Gymnasiet

I tabell 3 visas i vilken utsträckning ungdomar i gymnasiet utifrån socioekonomisk bakgrund är med i idrottsförening samt om de endast är med i en, eller om de är med i två eller flera idrottsföreningar.

Tabell 3. Gymnasiet. Andel (%) som är medlemmar i idrottsförening respektive endast en eller två och fler idrottsföreningar efter kommun, kön och socioekonomisk bakgrund.

Kommun	Kön	Med IF	Socioekonomisk bakgrund				
			1	2	3	4	5
Stockholm. 2014.	K	Medlem IF	49	38	26	26	20
		Endast en fören.	42	30	24	24	20
		Två eller fler	8	8	3	3	0
	Tj	Medlem IF	53	34	20	20	2
		Endast en fören.	36	29	17	17	0
		Två eller fler	16	5	3	4	2
Huddinge. 2015.	K	Medlem IF	49	41	32	19	15
		Endast en fören.	38	35	30	16	15
		Två eller fler	11	6	2	3	0
	Tj	Medlem IF	48	31	22	11	6
		Endast en fören.	39	25	18	10	6
		Två eller fler	10	6	4	1	0
Helsingborg. 2018	K	Medlem IF	39		29	20	4
		Endast en fören.	36		26	19	4
		Två eller fler	3		3	1	0
	Tj	Medlem IF	39		27	16	10
		Endast en fören.	34		25	15	10
		Två eller fler	6		1	1	0
Falkenberg. 2016.	K	Medlem IF	54		47	44	
		Endast en fören.	40		38	42	
		Två eller fler	13		9	3	
	Tj	Medlem IF	45		38	12	
		Endast en fören.	43		34	12	
		Två eller fler	2		4	0	
Haninge. 2016/17.	K	Medlem IF	49	39	29	24	
		Endast en fören.	36	34	27	24	
		Två eller fler	12	5	2	0	
	Tj	Medlem IF	50	50	28	13	
		Endast en fören.	44	42	23	13	
		Två eller fler	6	8	5	0	
Jönköping. 2018.	K	Medlem IF	54	50	46	35	
		Endast en fören.	37	44	37	32	
		Två eller fler	17	6	9	2	
	Tj	Medlem IF	28	40	35	15	
		Endast en fören.	16	37	30	14	
		Två eller fler	12	4	5	1	
Täby. 2013.	K	Medlem IF	37	37	36	29	
		Endast en fören.	31	27	27	29	
		Två eller fler	7	10	9	0	
	Tj	Medlem IF	45	35	23	15	
		Endast en fören.	37	30	19	15	
		Två eller fler	8	5	4	0	

Även här pekar den översiktliga bilden på att ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund är större eller mycket större bland de som är med i två eller fler idrottsföreningar än vad som gäller om vi ser till deltagande i en idrottsförening.

Andelen som är med i två eller flera idrottsföreningar ökar i hälften av fallen kontinuerligt från den lägsta till den högsta socioekonomiska gruppen.

Skillnaderna mellan ungdomar i socioekonomisk grupp 1 respektive socioekonomisk grupp 5 är i de flesta fall mycket stor när det gäller deltagande i två eller fler idrottsföreningar. I Stockholm deltar 8% av killarna i gymnasiet i socioekonomisk grupp 1 och 0% av killarna i socioekonomisk grupp 5 i två eller fler idrottsföreningar. Motsvarande andel bland tjejer är 16% respektive 2%. I Haninge deltar 12% av killarna i de högsta socioekonomiska grupperna och 0% av killarna i socioekonomisk grupp 5 i två eller flera idrottsföreningar. Motsvarande andel bland tjejer är 6% respektive 0%. I Jönköping 2018 deltar 17% av killarna i gymnasiet i de högsta socioekonomiska grupperna och 2% av killarna i socioekonomisk grupp 5 i två eller flera idrottsföreningar. Motsvarande andel bland tjejer i högstadiet i Jönköping är 12% respektive 1%.

Det bör noteras att bland killar i Jönköping, Täby och Falkenberg är andelen som deltar i endast **en** idrottsförening ungefär lika stor i de olika socioekonomiska grupperna. I Jönköping bland tjejer deltar de i högsta och lägsta socioekonomiska grupperna minst.

3.5 Sammanfattning

Resultaten i alla tre stadierna visar att barn och ungdomar som kommer från högre socioekonomiska grupper är mer överrepresenterade när det gäller att vara med i flera idrottsföreningar än i en idrottsförening.

Andelen som är med i två eller flera idrottsföreningar ökar i de alla flesta fall kontinuerligt från lägsta till högsta socioekonomiska gruppen.

Skillnaderna mellan barn i socioekonomisk 1 grupp respektive socioekonomisk grupp 5 är i de flesta fall mycket stor när det gäller deltagande i två eller fler idrottsföreningar.

I några kommuner är killar i olika socioekonomiska grupper med i endast **en** idrottsförening i ungefär lika stor utsträckning. När det gäller att vara med i två eller flera idrottsföreningar finns inga undantag från de generella resultaten, dvs. killar i de högre socioekonomiska grupperna är med i större eller mycket större utsträckning än killar från de lägre socioekonomiska grupperna.

Tjejer från de högre socioekonomiska grupperna är, utan undantag, överrepresenterade när det gäller att vara med i både en och två eller flera idrottsföreningar.

4. Med i en respektive två eller fler idrottsföreningar

I det här kapitlet ska vi i detalj studera ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund när vi jämför deltagandet i en respektive två eller flera idrottsföreningar.

4.1 Inledning

För att få en mer konkret bild av hur ojämlikheten varierar i olika kommuner studeras i tabellerna 4-6 det relativa deltagandet i de socioekonomiska grupperna 2 och 4 i relation till deltagandet i grupp 3. Som ett mått på ojämlikheten används skillnaden mellan grupp 2 och grupp 4, där ett högre värde står för högre ojämlikhet. Tabellerna 4-6 visar uppgifter från de senast genomförda undersökningarna i respektive kommun³².

Vad är orsakerna till att vi här inte studerar socioekonomisk grupp 1-5? I flera kommuner är antalet barn och ungdomar i grupp 1 och/eller grupp 5 för litet för att redovisas separat. I de kommuner där antalet barn och ungdomar är tillräckligt stort redovisas dock hela skalan 1-5.

4.2 Mellanstadiet

I tabell 4 visas resultaten för mellanstadiet. För att illustrera hur tabellen ska tolkas kan vi se närmare på hur det ser ut bland mellanstadiekillar i Stockholm. För medlemmar i idrottsförening är andelen som är med i idrottsförening 1,21 gånger så hög i socioekonomisk grupp 2 som i grupp 3. För grupp 4 gäller att den endast är 0,76 gånger så hög som i grupp 3, dvs. lägre. Skillnaden mellan dessa båda värden – 0,45 – ger en bild av hur stor ojämlikheten är.

---

³² Studier har också 2018 genomförts i Sävsjö och Täby. Det är dock för få barn och ungdomar i grupp 4 och 5 för att resultaten ska kunna redovisas.

Tabell 4. Mellanstadiet. Ojämlighet för medlemskap i idrottsförening, deltagande i endast en förening och deltagande i två eller fler föreningar. Relativ andel medlemmar i idrottsförening för de socioekonomiska grupperna 2 och 4 i relation till andel medlemmar i grupp 3, samt skillnaden mellan grupp 2 och 4 efter kön, kommun.

Kommun	Kön	Med IF	Socioekonomisk bakgrund		
			Relativa skillnader		
			2/3	4/3	2/3 – 4/3
Stockholm. 2014.	K	Medlem IF	1,21	0,76	0,45
		Endast en fören.	1,04	0,87	0,17
		Två eller fler	1,72	0,42	1,30
	Tj	Medlem IF	1,41	0,69	0,70
		Endast en fören	1,23	0,65	0,58
		Två eller fler	2,03	0,81	1,22
Helsingborg. 2018.	K	Medlem IF	1,09	0,85	0,24
		Endast en fören.	1,06	0,97	0,09
		Två eller fler	1,18	0,45	0,73
	Tj	Medlem IF	1,24	0,69	0,55
		Endast en fören.	1,15	0,84	0,31
		Två eller fler	1,46	0,34	1,12
Huddinge. 2015.	K	Medlem IF	1,13	0,65	0,48
		Endast en fören.	0,92	0,69	0,23
		Två eller fler	2,03	0,49	1,54
	Tj	Medlem IF	1,30	0,33	0,97
		Endast en fören.	1,40	0,43	0,97
		Två eller fler	0,95	0,00	0,95
Jönköping. 2018.	K	Medlem IF	1,20	0,95	0,25
		Endast en fören.	1,05	1,34	0,29
		Två eller fler	1,06	0,51	0,55
	Tj	Medlem IF	1,13	0,71	0,42
		Endast en fören.	0,94	0,83	0,11
		Två eller fler	1,57	0,42	1,15

Ganska stora resurser (grupp 2), medelstora resurser (grupp 3) och ganska små resurser (grupp 4).

I tabellen framgår att det finns en ojämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund när det gäller deltagande i idrottsförening totalt, liksom om man är med i **en** idrottsförening och om man är med i två eller fler idrottsföreningar. **Om vi jämför ojämlikheten för medlemskap i en idrottsförening med den ojämlikhet som framträder bland dem som är med i två eller fler föreningar gäller genomgående att denna är högre i det senare fallet.** Ett undantag är dock tjejer i Huddinge. Här är ojämlikheten lika stor.

I en tidigare rapport konstaterade vi att ojämlikheten när det gäller deltagande i idrottsförening var större bland tjejer än bland killar. **Ser vi däremot till ojämlikheten bland dem som är med i två eller fler föreningar gäller detta inte längre – ibland är den större bland killar, ibland bland tjejer.**

4.3 Högstadiet

Hur ser det då ut i högstadiet? I tabellerna 5.a och 5.b presenteras resultaten för högstadiet.

Tabell 5.a. Högstadiet. Ojämlighet för medlemskap i idrottsförening, deltagande i endast en förening och deltagande i två eller fler föreningar. Relativ andel medlemmar i idrottsförening för de socioekonomiska grupperna 2 och 4 i relation till andel medlemmar i grupp 3, samt skillnaden mellan grupp 2 och 4 efter kön, kommun.

Kommun	Kön	Med IF	Socioekonomisk bakgrund		
			Relativa skillnader		
			2/3	4/3	2/3 – 4/3
Stockholm. 2014.	K	Medlem IF	1,13	0,89	0,24
		Endast en fören.	0,96	0,96	0,00
		Två eller fler	1,93	0,61	1,32
	Tj	Medlem IF	1,61	0,62	0,99
		Endast en fören.	1,53	0,63	0,90
		Två eller fler	2,07	0,52	1,55
Malmö. 2015.	K	Medlem IF	1,18	0,69	0,49
		Endast en fören.	1,06	0,79	0,27
		Två eller fler	1,70	0,29	1,41
	Tj	Medlem IF	1,23	0,57	0,66
		Endast en fören.	1,24	0,62	0,62
		Två eller fler	1,20	0,27	0,93
Helsingborg. 2018.	K	Medlem IF	1,00	0,77	0,23
		Endast en fören.	0,93	0,84	0,09
		Två eller fler	1,51	0,22	1,29
	Tj	Medlem IF	1,30	0,66	0,64
		Endast en fören.	1,21	0,68	0,53
		Två eller fler	1,88	0,50	1,33
Huddinge. 2015.	K	Medlem IF	1,28	0,67	0,61
		Endast en fören.	1,33	0,37	0,66
		Två eller fler	0,95	0,70	0,25
	Tj	Medlem IF	1,33	0,36	0,97
		Endast en fören.	1,35	0,39	0,96
		Två eller fler	1,57	0,30	1,27
Jönköping. 2018.	K	Medlem IF	1,19	0,87	0,32
		Endast en fören.	1,12	0,99	0,13
		Två eller fler	1,37	0,37	1,00
	Tj	Medlem IF	1,42	0,63	0,79
		Endast en fören.	1,39	0,80	0,59
		Två eller fler	1,49	0,13	1,36
Haninge. 2016/17.	K	Medlem IF	1,11	0,89	0,22
		Endast en fören.	1,09	1,05	0,05
		Två eller fler	1,18	0,24	0,94
	Tj	Medlem IF	1,27	0,55	0,72
		Endast en fören.	1,13	0,56	0,46
		Två eller fler	7,86	0,00	7,86

Ganska stora resurser (grupp 2), medelstora resurser (grupp 3) och ganska små resurser (grupp 4).

Tabell 5.b. Högstadiet. Ojämlighet för medlemskap i idrottsförening, deltagande i endast en förening och deltagande i två eller fler föreningar. Relativ andel medlemmar i idrottsförening för de socioekonomiska grupperna 2 och 4 i relation till andel medlemmar i grupp 3, samt skillnaden mellan grupp 2 och 4 efter kön, kommun.

Kommun	Kön	Med IF	Socioekonomisk bakgrund		
			Relativa skillnader		
			2/3	4/3	2/3 – 4/3
Nacka. 2014.	K	Medlem IF	1,07	0,56	0,51
		Endast en fören.	1,03	0,72	0,31
		Två eller fler	1,15	0,13	1,03
	Tj	Medlem IF	1,24	0,65	0,59
		Endast en fören.	1,25	0,56	0,69
		Två eller fler	1,16	0,98	0,18

Ganska stora resurser (grupp 2), medelstora resurser (grupp 3) och ganska små resurser (grupp 4).

Även i högstadiet finns det en tydlig ojämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund när det gäller att vara med i idrottsförening totalt, med i en idrottsförening och med i två eller fler idrottsföreningar. **Med två undantag gäller även här att ojämlikheten är större eller mycket större bland dem som är med i två eller fler idrottsföreningar än vad som allmänt gäller för deltagande i en idrottsförening.** Undantaget från detta är killar i Huddinge och tjejer i Nacka.

Liksom i mellanstadiet är ojämlikheten större bland tjejer än bland killar om vi allmänt ser till att vara med i idrottsförening. När det gäller att vara med i två eller fler idrottsföreningar gäller detta inte. I två av kommunerna är ojämlikheten störst bland killar, i en kommun är ojämlikheten lika och i fyra är ojämlikheten när det gäller att vara med i två eller flera idrottsföreningar störst bland tjejer.

4.4 Gymnasiet

Resultaten i gymnasiet visas i tabell 6.a och 6.b.

Tabell 6.a. Gymnasiet. Ojämlighet för medlemskap i idrottsförening, deltagande i endast en förening och deltagande i två eller fler föreningar. Relativ andel medlemmar i idrottsförening för de socioekonomiska grupperna 2 och 4 i relation till andel medlemmar i grupp 3, samt skillnaden mellan grupp 2 och 4 efter kön, kommun.

Kommun	Kön	Med IF	Socioekonomisk bakgrund		
			Relativa skillnader		
			2/3	4/3	2/3 – 4/3
Stockholm. 2014.	K	Medlem IF	1,45	1,00	0,45
		Endast en fören.	1,29	1,00	0,29
		Två eller fler	2,92	1,00	1,82
	Tj	Medlem IF	1,75	1,00	0,75
		Endast en fören.	1,73	1,00	0,73
		Två eller fler	1,96	1,31	0,55
Helsingborg. 2018.	K	Medlem IF	1,34	0,69	0,64
		Endast en fören.	1,36	0,73	0,63
		Två eller fler	1,06	0,35	0,71
	Tj	Medlem IF	1,48	0,61	0,88
		Endast en fören.	1,34	0,59	0,75
		Två eller fler	4,00	0,79	3,21
Falkenberg. 2016.	K	Medlem IF	1,14	0,94	0,20
		Endast en fören.	1,06	1,09	-0,03
		Två eller fler	1,46	0,30	1,15
	Tj	Medlem IF	1,20	0,32	0,88
		Endast en fören.	1,28	0,35	0,93
		Två eller fler	0,49	0,00	0,49
Huddinge. 2015.	K	Medlem IF	1,27	0,60	0,67
		Endast en fören.	1,15	0,54	0,61
		Två eller fler	3,22	1,61	1,61
	Tj	Medlem IF	1,44	0,52	0,92
		Endast en fören.	1,40	0,57	0,83
		Två eller fler	1,62	0,28	1,33
Jönköping. 2018.	K	Medlem IF	1,10	0,75	0,34
		Endast en fören.	1,18	0,86	0,32
		Två eller fler	0,72	0,28	0,44
	Tj	Medlem IF	1,15	0,42	0,73
		Endast en fören.	1,23	0,46	0,78
		Två eller fler	0,67	0,20	0,46
Haninge. 2016/17.	K	Medlem IF	1,36	0,85	0,51
		Endast en fören.	1,26	0,89	0,37
		Två eller fler	3,13	0,00	3,13
	Tj	Medlem IF	1,81	0,46	1,34
		Endast en fören.	1,84	0,56	1,28
		Två eller fler	1,60	0,00	1,60

Ganska stora resurser (grupp 2), medelstora resurser (grupp 3) och ganska små resurser (grupp 4).

Tabell 6.b. Gymnasiet. Ojämlighet för medlemskap i idrottsförening, deltagande i endast en förening och deltagande i två eller fler föreningar. Relativ andel medlemmar i idrottsförening för de socioekonomiska grupperna 2 och 4 i relation till andel medlemmar i grupp 3, samt skillnaden mellan grupp 2 och 4 efter kön, kommun.

Kommun	Kön	Med IF	Socioekonomisk bakgrund		
			Relativa skillnader		
			2/3	4/3	2/3 – 4/3
Täby. 2013.	K	Medlem IF	1,02	0,82	0,21
		Endast en fören.	0,99	1,09	-0,10
		Två eller fler	1,13	0,00	1,13
	Tj	Medlem IF	1,49	0,65	0,84
		Endast en fören.	1,54	0,78	0,76
		Två eller fler	1,28	0,00	1,28

Ganska stora resurser (grupp 2), medelstora resurser (grupp 3) och ganska små resurser (grupp 4).

Även i gymnasiet finns det i de flesta fall en ojämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund när det gäller att vara med i idrottsförening totalt, med i en idrottsförening och med i två eller fler idrottsföreningar. När det gäller att vara med i **en** idrottsförening finns ingen större ojämlikhet bland killar i Falkenberg och Täby.

Med tre undantag gäller att ojämlikheten är större eller mycket större bland dem som är med i två eller fler idrottsföreningar än de som är med i en idrottsförening. Undantagen är bland tjejer i Jönköping, Falkenberg och Stockholm.

Liksom på de övriga stadierna är ojämlikheten högre bland tjejer än bland killar, med undantag för Haninge, om vi ser till medlemskap i idrottsförening totalt. Ser vi till hur många som är med i två idrottsföreningar eller fler gäller dock inte detta.

4.5 Underskattas skillnaderna när vi jämför socioekonomisk grupp 2 och 4?

En fråga är om begränsningen som gjorts till att jämföra grupp 2 och 4 innebär att skillnader underskattas. I bilaga B.2 redovisas måtten på ojämlikhet för de kommuner då antalet observationer är tillräckligt högt i de två yttergrupperna. Jämför vi måtten på ojämlikhet bland dem som är med i två eller fler idrottsföreningar är bilden inte helt entydig, **men i de flesta fallen tyder resultaten på att ojämlikheten blir större i de fall det går att jämföra yttergrupperna, dvs. socioekonomisk grupp 1 respektive socioekonomisk grupp 5.**

4.6 Sammanfattning

Resultaten visar tydligt att det finns en ojämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund när det gäller deltagande i idrottsförening totalt, liksom om man är med i **en** idrottsförening eller om man är med i två eller fler idrottsföreningar. **Om vi jämför ojämlikheten för medlemskap i en idrottsförening med den ojämlikhet som framträder bland dem som är med i två eller fler föreningar gäller nästan genomgående att denna är högre eller mycket högre i det senare fallet.**

I en tidigare rapport konstaterade vi att ojämlikheten när det gäller deltagande i idrottsförening var större bland tjejer än bland killar. **Ser vi däremot till ojämlikheten bland dem som är med i två eller fler föreningar gäller detta inte längre – ibland är den större bland killar, ibland bland tjejer.**

5. Sammanfattning och analys

I det här kapitlet ska vi sammanfatta och analysera resultaten i den här fördjupningsstudien.

5.1 Inledning

Kommuner, stat och RF har till mål jämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund när det gäller deltagande i idrottsförening³³. Vi har 2019 i forskningsrapporten, ”Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten? - en studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening”, visat att målet om jämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund inte har uppnåtts. Sammanfattningsvis visar vår huvudstudie när det gäller deltagande utifrån socioekonomisk bakgrund i idrottsförening:

- ”Barn, ungdomar och vuxna i de högre socioekonomiska grupperna har genomgående varit överrepresenterade inom föreningsidrotten (RF-idrotten) sedan den första studien som genomfördes för 80 år sedan. Störst är skillnaderna bland tjejer/kvinnor.
- Ung livsstils egna studier i samtliga kommuner sedan 1985 visar att barn och ungdomar i de högre socioekonomiska grupperna har varit överrepresenterade, med något enskilt undantag, i föreningsidrotten. Störst är skillnaderna bland tjejer.
- Studierna som genomförts inom Ung livsstil efter 2012 visar entydigt att barn och ungdomar från högre socioekonomiska grupper i betydligt större utsträckning deltar i föreningsidrotten än de i lägre socioekonomiska grupper. Fortfarande gäller att skillnaderna är större bland tjejer än bland killar.
- Ung livsstils studier visar att barn och ungdomar i de högre socioekonomiska grupperna även efter kontroll för utländsk bakgrund i högre utsträckning är med i föreningsidrotten än de i lägre socioekonomiska grupper.
- Ung livsstils studier visar att ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund har ökat i Stockholm och i de flesta andra kommuner där upprepade studier genomförts. Inte i något fall har ojämlikheten minskat³⁴.

Under de senaste åren har det argumenterats för att barn och ungdomar borde hålla på med flera föreningsidrotter. I Riksidrottsförbundets strategi 2025 står ”Allt tyder på att vi borde hålla på med olika idrotter långt upp i åldrarna, det är allra viktigast när vi är barn, för att bygga upp en rörelseförmåga som vi har nytta av i livet”³⁵. Andra debattörer har argumenterat för att man ska hålla på med flera idrotter om man vill bli riktigt bra i en idrott. Ett ytterligare argument för att barn och ungdomar ska/bör hålla på med flera idrotter är att de kommer att stanna i idrottsrörelsen längre än de som håller på med en idrott. Det ligger utanför den här rapportens syfte att utvärdera i vilken utsträckning de tre argumenten har stöd i den samlade forskningen.

---

³³ Blomdahl/Elofsson/Bergmark/Lengheden/Åkesson, **Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten - en studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening**, kapitel 1. Det ska dock här noteras att Riksidrottsförbundet först i strategi 2025 har jämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund som klart uttalat mål.

³⁴ Blomdahl/Elofsson/Bergmark/Lengheden/Åkesson, **Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten - en studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening**, Abstrakt sid. 8 och 9. Den här rapporten är vår huvudstudie i ämnet. I huvudrapporten försöker vi ringa in orsakerna dels till att det funnits en ojämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund sedan 80 år tillbaka dels att ojämlikheten har ökat. Se slutkapitlet sid. 61-74.

³⁵ RF, **Strategi 2025**.

Vi konstaterar dock att när det argumenteras för att barn och ungdomar ska/bör utöva flera idrotter görs inte någon konsekvensanalys socioekonomiskt av detta!

Syftet med den här rapporten är att undersöka om ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund ökar från ett medlemskap i en idrottsförening till två eller flera medlemskap.

Den här studien bygger på svar från 22 004 barn och ungdomar. I nettourvalet ingick 27 339 barn och ungdomar. **Svarsfrekvensen i hela studien i den här rapporten är 80%.** Urvalet i varje kommun utgår från en definierad urvalsram och har genomförts slumpmässigt.

Resultaten i denna fördjupningsstudie visar tydligt att det finns en ojämlikhet utifrån socioekonomisk bakgrund när det gäller deltagande i idrottsförening totalt. Detta gäller också bland dem som är med i **en** idrottsförening liksom bland dem som är med i två eller fler idrottsföreningar. **Om vi jämför ojämlikheten för medlemskap i en idrottsförening med den ojämlikhet som framträder bland dem som är med i två eller fler föreningar gäller nästan genomgående att denna är högre eller mycket högre i det senare fallet.**

Jämför vi i vilken utsträckning de i de högsta respektive lägsta socioekonomiska grupperna är med i två eller flera idrotter är skillnaderna mycket stora. Detta framgår av tabell B.3 i bilagan. Ser vi till medianvärde framträder mycket stora skillnader när det gäller andel av samtliga barn och ungdomar som med i två idrottsföreningar eller fler. Jämför vi killar i mellanstadiet är 32% av de som har hög socioekonomisk bakgrund med i två eller fler idrottsföreningar att jämföra med 6% av de som har låg. Motsvarande siffror bland mellanstadietjejer är 29% mot 5%. Andelen som är med i två eller fler idrottsföreningar är lägre i högstadiet men fortfarande blir skillnaden stor. Bland högstadiekillar med hög socioekonomisk bakgrund är 16% med i två eller fler idrottsföreningar mot endast 1% bland de som har låg socioekonomisk bakgrund. Bland högstadietjejer är motsvarande siffror 8% och 0%. Även i gymnasiet är skillnaderna stora. Bland killar 11% bland de som har hög socioekonomisk bakgrund mot 0% av de som har låg. Motsvarande siffror bland gymnasietjejer är 8% mot 0%.

Andelen som är med i två eller flera idrottsföreningar ökar i de allra flesta fall kontinuerligt från den lägsta till den högsta socioekonomiska gruppen.

I den tidigare rapporten konstaterade vi att ojämlikheten när det gäller deltagande i idrottsförening var större bland tjejer än bland killar. Ser vi däremot till ojämlikheten bland dem som är med i två eller fler föreningar gäller detta inte längre – ibland är den större bland killar, ibland bland tjejer.

5.2 Hur ska ojämlikheten förstås?

Vi kan alltså konstatera att ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund är större eller mycket större när det gäller deltagande i två eller flera idrottsföreningar än deltagande i en idrottsförening. Detta gäller med några undantag både bland killar och bland tjejer. Andelen som är med i två eller flera idrottsföreningar ökar i de allra flesta fall kontinuerligt från den lägsta till den högsta socioekonomiska gruppen. Hur ska denna ojämlikhet förstås?

Måtten på socioekonomisk bakgrund som används av oss i Ung livsstil m.fl. kopplas till Webers definition av social klass, vilket i sin tur kopplas till begreppet livschanser³⁶. Med ett likartat mått finner sociologen Mikael Tåhlin en tydlig koppling mellan ekonomiska resurser och nyttjandet av flertalet fritids- och kulturaktiviteter även efter kontroll för ålder och socialgrupp³⁷. Tåhlin har också i senare rapporter visat att individens ekonomiska resurser har en direkt inverkan på individens fritids- och hälsosituation³⁸. Antagandet är i enlighet med Tåhlins hypotes att familjernas kontrollvidd - mängden av möjliga handlingar - ökar kontinuerligt från den lägsta socioekonomiska gruppen till den högsta socioekonomiska gruppen³⁹.

Följer vi Tåhlin ska orsakerna till att ojämlikheten utifrån socioekonomisk bakgrund ökar från deltagande i en idrottsförening till fler idrottsföreningar sökas utifrån att tillgången till ekonomiska resurser ökar individens kontrollvidd – mängden möjliga handlingar blir större både faktiskt och mentalt. De som har större ekonomiska resurser har då större möjligheter att låta sin barn och ungdomar pröva olika idrotter, vara med i flera idrotter och låta dem fortsätta när kostnaderna ökar. Den ökade ojämlikheten när det gäller att vara med i flera idrottsföreningar kan också sökas i att ambitionen att kunna vara med i olika idrotter ökar med större kontrollvidd.

De mycket stora skillnaderna mellan de i den högsta socioekonomiska gruppen och de i den lägsta socioekonomiska gruppen när det gäller att vara med i två eller idrottsföreningar kan då förstås utifrån omfattande skillnader i tillgång till kontrollvidd.

5.3 Avslutning

I vår huvudskrift ”Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten? – en studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening”, framgår att de högre socioekonomiska grupperna har varit överrepresenterade i föreningsidrotten sedan 80 år tillbaka. Störst skillnader finns bland tjejer. I huvudrapporten framgår också att skillnaderna socioekonomiskt har ökat under senare tid.

Under de senaste åren har argument framförts, t.ex. av Riksidrottsförbundet, att det vore önskvärt att barn och ungdomar är med i två eller flera idrottsföreningar. När argumenten framförs görs inga konsekvensanalyser av detta socioekonomiskt (jämlikhetsperspektiv) eller från ett jämställhetsperspektiv!

Vi har i den här fördjupningsrapporten visat att barn och ungdomar i högre socioekonomiska grupper är starkt överrepresenterade när det gäller att vara med i två eller flera idrottsföreningar. Andelen som är med i två eller flera idrottsföreningar ökar i de allra flesta fall kontinuerligt från den lägsta till den högsta socioekonomiska gruppen. Skillnaderna socioekonomiskt är också mycket större när det gäller att vara med i två idrottsföreningar än när det gäller att vara med i idrottsförening totalt!

---

³⁶ Weber, M, *Ekonomi och samhälle*.

³⁷ Tåhlin, M, *Fritiden i välfärden. Svenska folkets fritids- och kulturvanor*.

³⁸ Tåhlin, M, *Arbetets värde och kostnader*.

³⁹ Tåhlin, M, *Arbetets värde och kostnader*, sid.47.

Praktiska konsekvenser av forskningsresultaten för barns och ungdomars hälsa

I budgetpropositionen för 2019 står: ”Riksdagen har beslutat om målen för den statliga idrottspolitiken (prop.2008/09:126, bet.2008/09:krU8, rskr.2008/09:126). Mål och syfte med statsbidraget är att ge möjligheter för flickor och pojkar, kvinnor och män att motionera och idrotta för att främja en god folkhälsa, att stödja en fri och självständig idrottsrörelse samt att ge flickor och pojkar, kvinnor och män positiva upplevelser av idrott som underhållning”⁴⁰.

Riksidrottsförbundet har som mål att genom idrottsrörelsen skapa god hälsa. Så här står det i det intressepolitiska programmet från 2019: ”Den ökade hälsoklyftan är en av vår tids stora samhällsutmaningar. Samtidigt som många människor mår bra ser vi att fler mår sämre och samhället får ökade kostnader för hälso- och sjukvård. Forskningen visar att det bästa och mest kostnadseffektiva sättet att få fler att må bättre är att fler deltar i idrott och fysiskt aktivitet”⁴¹.

I Stockholms stads idrottspolitiska program skriver idrottsborgarrådet Emilia Bjuggren i förordet: ”Ungdomar som idrottar får bättre hälsa”. I texten i det idrottspolitiska programmet för Stockholm står: ”Forskningen är entydig med att fysisk aktivitet motverkar, lindrar och i vissa fall till och med botar rad sjukdomar, inte minst hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes typ 2, fetma, depression, olika cancerformer med mera”⁴².

Riksdagen och de flesta kommunerna ger alltså stöd till idrottsrörelsen för att den ska bidra till en god folkhälsa. Ung livsstils studier visar sedan lång tid tillbaka i alla undersökta kommuner att de som är med i en idrottsförening skattar sin hälsa högre än de som inte är med i en idrottsförening⁴³. Detta gäller även efter kontroll för social bakgrund⁴⁴.

Riksidrottsförbundet m.fl. anser att det vore önskvärt att barn och ungdomar är med i flera föreningsidrotter. Orsakerna till detta är att barn och ungdomar som är med är flera idrotter bl.a. får bättre rörelseförmåga, att sannolikheten ökar att de blir riktigt bra, liksom att de stannar kvar längre inom föreningsidrotten. Det ligger utanför den här rapportens syfte att utvärdera i vilken utsträckning de tre argumenten har stöd i den samlade forskningen.

Vi har i den här fördjupningsrapporten visat att barn och ungdomar i högre socioekonomiska grupper är starkt överrepresenterade när det gäller att vara med i två eller flera idrottsföreningar. Andelen som är med i två eller flera idrottsföreningar ökar i de allra flesta fall kontinuerligt från den lägsta till den högsta socioekonomiska gruppen. Skillnaderna

---

⁴⁰ Prop. 2018/2019:1, Utgiftsområde 17, sid. 149-150.

⁴¹ Riksidrottsförbundet, **Intressepolitiskt program**, sid. 22.

⁴² Stockholms stad, **Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022**, sid. 2 och 4.

⁴³ Blomdahl/Elofsson, **Jämställd och jämlik - en studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande bland barn och ungdomar i Stockholms stad i jämförelse med andra kommuner**. Blomdahl m.fl, **Ung livsstil Malmö. En studie av ungdomar i högstadiet**.

⁴⁴ Se bilaga B4 och B5. Se även, Blomdahl/Elofsson, **Jämställd och jämlik - en studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande bland barn och ungdomar i Stockholms stad i jämförelse med andra kommuner**. Blomdahl m.fl, **Ung livsstil Malmö. En studie av ungdomar i högstadiet**.

är mycket stora när det gäller att vara med i flera idrotter mellan de i högre och lägre socioekonomiska grupper.

Vilka slutsatser av resultaten i den här forskningsrapporten bör man dra när det gäller att förbättra hälsan för barn och ungdomar? Stat och kommun ger ekonomiskt stöd till idrottsrörelsen för att den ska förbättra hälsan för barn och ungdomar. **Ska kraften i arbetet läggas på att få de barn och ungdomar som inte är med i en idrottsförening att bli med i en idrottsförening eller ska huvudkraften läggas på att barn och ungdomar ska vara med i flera idrottsföreningar?**

I FYSS (Fysisk, aktivitet, Sjukdomsprevention och Sjukdomsbehandling) står det följande om samband mellan ingen, låg och hög fysisk aktivitet: ”Vid jämförelser mellan olika doser av fysisk aktivitet finns det stark evidens för ett kurvlinjärt dos-respons-samband med störst skillnad i förtida död mellan de med lägsta dos och de med något högre dos av fysisk aktivitet. Det finns begränsad evidens som talar för ett motsvarande dos-respons-samband när det gäller intensitet av fysisk aktivitet, det vill säga att fysisk aktivitet av högre intensitet ger ytterligare lägre risk⁴⁵. De resultat som redovisas av FYSS talar för att barn och ungdomar som inte är med i en idrottsförening i första hand ska stimuleras till att delta i en idrottsförening.

Resultaten i Ung livsstils studie ligger i linje med den forskning FYSS redovisar. De som är med i en idrottsförening skattar sin hälsa betydligt högre än de som inte är med i en idrottsförening (se tabell B 6). Tillskottet av att vara med i flera idrotter är begränsat och till och med i gymnasiet negativt både bland killar och bland tjejer i Stockholm samt bland tjejer i Jönköping. I Helsingborg bland killar är det ingen skillnad i hälsa bland dem som är med i en respektive två idrottsföreningar.

Om målet är bra hälsa för barn och ungdomar är slutsatsen: **Idrottsrörelsens och kommunernas arbete ska i första hand inriktas på att få med de barn och ungdomar som inte är med i någon idrottsförening i en idrottsförening.**

---

⁴⁵ FYSS, **prevention**, sid. 2 och 3.

Litteraturförteckning

Blomdahl, U, **Folkrörelserna och folket**, 1990, Institutet för framtidsstudier och Carlsons bokförlag.

Blomdahl/Elofsson, **Hur många motionerar/idrottar för lite och vilka är dom? En studie av den unga befolkningen i Stockholm, Haninge, Helsingborg, Jönköping och Lidingö**, 2007, Institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet och forskningsenheten vid idrottsförvaltningen i Stockholms stad.

Blomdahl/Elofsson/Åkesson/Lengheden, **Segrar föreningslivet? En studie av svenskt föreningsliv under 30 år bland barn och ungdom**, 2014, Institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet och idrottsförvaltningen i Stockholm stad. Denna rapport finns också i något förkortat version i Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, **Fokus 14**. Ung livsstil nr 15.

Blomdahl/Elofsson/Bergmark/Lengheden, **Ung livsstil Malmö- En studie av ungdomar i högstadiet**, 2017, Stockholms universitet, Malmö stad och forskningsprojektet Ung livsstil.

Blomdahl/Elofsson, **Jämställd och jämlik. En studie av hälsa och offentligt resursutnyttjande på fritidsområdet bland barn och ungdomar i Stockholm stad i jämförelse med andra kommuner**, 2017, Stockholms universitet, Stockholms stad och forskningsprojektet Ung livsstil. Ung livsstil nr 22. Rapporten är också publicerad av kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm.

Blomdahl/Elofsson/Lengheden/Bergmark/Åkesson, **Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten? En studie av socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening**, 2019, Stockholms universitet, Stockholm stad, Malmö stad och forskningsprojektet Ung livsstil. Ung livsstil nr 24.

Centrum för idrottsforskning, **Statens stöd till idrotten. Uppföljning 2012**, Centrum för idrottsforskning 2013:1.

Currie C, Molcho M, Boyee W, Holstein B, Torsheim T, Richter M, **Researching health inequalities in adolescents: The development of the Health Behavior in School-Aged Children (HBSC) Family Affluence Scale**, 2008, Social Science & Medicine 66 (2008); 1429-1436.

DN, Kihlström, S, **Fattiga unga mår sämre**, DN onsdag 4 februari 2015. WHO:s studier kommer att publiceras i den ansedda tidningen The Lancet av Frank Eldgar.

Elofsson, S, **Rädd att gå ut på kvällarna**, 1998, Institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet och idrottsförvaltningen samt kulturförvaltningen i Stockholms stad.

Elofsson/Karlsson, **Föräldrars och andra vuxnas betydelse för alkoholkonsumtionen. En studie av högstadie- och gymnasieelever**, Stockholms universitet. Ung livsstil nr 11.

Elofsson/Blomdahl/Lengheden/Åkesson, **Ung livsstil i högstatusområden respektive lågstatusområden**, 2014, institutionen för socialt arbete vid Stockholms universitet och idrotts-

förvaltningen i Stockholms stad. Ung livsstil nr 16. Denna rapport finns också i något förkortat version i Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, **Fokus 14**.

Larsson, B, **Ungdomar och idrotten: Tonåringars idrottande i fyra skilda miljöer**, 2008, Pedagogiska institutionen vid Stockholms universitet.

Lundahl, A, **Fritid och rekreation**, 1971, Låginkomstutredningen, Allmänna förlaget.

Nilsson, P, **Fritid i skilda världar**, 1998, Ungdomsstyrelsen.

Regeringens Prop. 2018/2019:1, Utgiftsområde 17.

Richter M, Moor I, van Lenthe F J, **Explaining socioeconomic differences in adolescent self-rated health: the contribution of material, psychosocial and behavioural factors**, 2012, J Epidemiol Community Health 66:691-697.

Riksidrottsförbundet, **Intressepolitiskt program**, 2019.

SCB, **Fritid 1976-1991**, rapport 85.

SCB, **Fritid 1976-2002**, 2004.

Stockholms stad, **Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022**, 2018.

Theдин Jakobsson, B, **Vilka stannar kvar och varför? En studie av ungas föreningsidrottande under uppväxtåren**, 2015, Gymnastik-och idrottshögskolan i Stockholm.

Tåhlin, M, **Arbetets värde och kostnader. En studie av lönearbets värde och kostnader**, 1987, Institutionen för social forskning vid Stockholms universitet.

Tåhlin, M, **Fritid i välfärden. Svenska folkets fritids-och kulturvanor**, 1985, Riksförbundet Sveriges fritids- och hemgårdar.

U.S Department of Health and Human Services, **Physical Activity and Health: A Report of Surgeon General**, 1996, Atlanta, GA: U.S Department of Health and Human Services, Centers of Disease Control and Prevention, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion.

Weber, M, **Ekonomi och samhälle. Förståelsesociologins grund**, 1983, Argos.

Östberg/Östberg, **Barnidrott – ingen lek**, odaterad, Idrottsförlaget.

Elektroniska källor

Hockeymagasinet, <https://www.hockeymagasinet.com/article/nhl-stjarnans-budskap-till-unga-idrottare-viktigt-att-testa-flera-idrotter>. 2019-05-17.

Riksidrottsförbundet, <https://www.rf.se/Minandraidrott/Idrottarna>. 2019-05-17.

Svenska Fotbollförbundet, <https://fogis.se/barn-ungdom/spelarutbildning/for-barnens-basta/att-halla-pa-med-flera-idrotter/>. 2019-05-17.

Bilaga

Tabell B 1. *Mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet*. Urval, besvarade enkäter och svarsfrekvens i studerade kommuner 2013-2018.

	Nettourval Antal	Besvarade enkäter Antal	Svarsfrekvens %
Mellanstadiet			
Stockholm 2014	2 563	1 897	73
Huddinge 2015	1 001	853	85
Helsingborg 2018	1 505	1 257	84
Jönköping 2018	898	846	94
Totalt	5 967	4 853	81
Högstadiet			
Stockholm 2014	2 887	2 088	72
Malmö 2015	2 526	2 189	87
Huddinge 2015	1 773	1 517	86
Haninge 2016/2017	886	707	80
Nacka 2016/17	1 334	1 038	79
Helsingborg 2018	1 632	1 450	89
Jönköping 2018	1 405	1 219	87
Totalt	12 443	10 208	82
Gymnasiet			
Täby 2013	1 396	1 101	79
Stockholm 2014	2 051	1 464	73
Huddinge 2015	1 614	1 263	78
Falkenberg 2016	572	445	78
Haninge 2016/17	814	641	79
Helsingborg 2018	1 163	879	76
Jönköping 2018	1 319	1 150	87
Totalt	8 929	6 943	78
Totalt hela studien	27 339	22 004	80

Tabell B.2. Ojämlighet för medlemskap i idrottsförening, deltagande i endast en förening och deltagande i två eller fler föreningar. Relativ andel medlemmar i idrottsförening för de socioekonomiska grupperna 1 och 5 i relation till andel medlemmar i grupp 3, samt skillnaden mellan grupp 1 och 5 efter kön, kommun. Jämförelse med resultat för skillnader mellan grupp två och 4.

Kommun	Kön	Med IF	Socioekonomisk bakgrund			
			Relativa skillnader			
			1/3	5/3	1/3 – 5/3	2/3 – 4/3
Mellanstadiet						
Stockholm. 2014.	K	Medlem IF	1,10	0,82	0,28	0,45
		Endast en fören.	0,80	0,98	-0,18	1,17
		Två eller fler	2,02	0,32	1,70	1,30
	Tj	Medlem IF	1,42	0,39	1,03	0,70
		Endast en fören.	0,96	0,43	0,53	0,58
		Två eller fler	3,30	0,24	3,06	1,22
Högstadiet						
Stockholm. 2014.	K	Medlem IF	1,44	0,46	0,98	0,24
		Endast en fören.	1,08	0,52	0,58	0,00
		Två eller fler	1,92	0,17	1,75	1,32
	Tj	Medlem IF	1,87	0,45	1,42	0,99
		Endast en fören.	1,99	0,53	1,46	0,90
		Två eller fler	1,22	0,00	1,22	1,55
Malmö. 2015.	K	Medlem IF	1,13	0,74	0,39	0,49
		Endast en fören.	1,00	0,89	0,11	-0,05
		Två eller fler	1,67	0,13	1,54	1,41
	Tj	Medlem IF	1,78	0,41	1,37	0,66
		Endast en fören.	1,55	0,43	1,12	0,62
		Två eller fler	3,42	0,27	3,15	0,93
Huddinge. 2015.	K	Medlem IF	1,27	0,12	1,15	0,61
		Endast en fören.	1,17	0,15	1,02	0,66
		Två eller fler	1,67	0,00	1,67	0,25
	Tj	Medlem IF	1,70	0,11	1,59	0,97
		Endast en fören.	1,81	0,13	1,68	0,96
		Två eller fler	1,07	0,00	1,07	1,27
Gymnasiet						
Stockholm. 2014.	K	Medlem IF	1,86	0,77	1,09	0,45
		Endast en fören.	1,76	0,86	0,90	0,29
		Två eller fler	2,71	0,00	2,71	1,82
	Tj	Medlem IF	2,69	0,10	2,59	0,75
		Endast en fören.	2,19	0,00	2,19	0,73
		Två eller fler	5,62	0,69	4,93	0,55
Huddinge. 2015.	K	Medlem IF	1,53	0,48	1,05	0,67
		Endast en fören.	1,25	0,50	0,75	0,61
		Två eller fler	6,17	0,00	6,17	1,61
	Tj	Medlem IF	2,22	0,26	1,96	0,92
		Endast en fören.	2,16	0,32	1,84	0,83
		Två eller fler	2,49	0,00	2,49	1,33

Tabell B 3. Andel (%) som är med i två eller fler idrottsföreningar efter kön och socioekonomisk bakgrund.

Kommun	Stadium	Killar		Tjejer	
		Socioekonomisk bakgrund		Socioekonomisk bakgrund	
		Hög	Låg	Hög	Låg
Stockholm	Mellanstadiet	35	6	30	2
Huddinge	Mellanstadiet	29	6	10	0
Helsingborg	Mellanstadiet	19	0	28	7
Jönköping	Mellanstadiet	77	19	38	8
	Median	32	6	29	5
Stockholm	Högstadiet	16	1	6	0
Huddinge	Högstadiet	14	0	5	0
Helsingborg	Högstadiet	10	0	12	0
Jönköping	Högstadiet	23	5	17	1
Malmö	Högstadiet	19	1	15	1
Haninge	Högstadiet	12	2	7	0
Nacka	Högstadiet	21	2	8	9
	Median	16	1	8	0
Stockholm	Gymnasiet	9	0	16	2
Huddinge	Gymnasiet	11	0	10	0
Helsingborg	Gymnasiet	3	0	6	9
Jönköping	Gymnasiet	17	2	12	1
Haninge	Gymnasiet	12	0	6	0
Täby	Gymnasiet	7	0	8	0
Falkenberg	Gymnasiet	13	3	2	0
	Median	11	0	8	0

Tabell B 4. Stockholm högstadium. Andel (%) med bra hälsa i relation till medlemskap i idrottsförening efter kön och socioekonomisk bakgrund.

	1		2		3		4+5	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Ej med i IF	59	40	57	42	54	40	46	38
Med i IF	76	54	71	54	66	51	71	63

Tabell B 5. Malmö högstadium. Andel (%) med bra hälsa i relation till medlemskap i idrottsförening efter kön och socioekonomisk bakgrund

	1+2		3		4		5	
	K	Tj	K	Tj	K	Tj	K	Tj
Ej med i IF	45	35	36	32	47	31	33	31
Med i IF	74	49	66	47	54	41	47	42

Tabell B 6. Andel (%) som skattar sin hälsa som bra av dem som inte är med i idrottsförening, är med i en idrottsförening respektive är med i två eller flera idrottsföreningar efter kommun och kön⁴⁶.

	Inte med i idrottsförening	Med i en idrottsförening	Med i två eller flera idrottsföreningar
Stockholm			
Mellanstadiet			
Killar	48	68	73
Tjejer	44	59	71
Högstadiet			
Killar	53	69	72
Tjejer	40	52	61
Gymnasiet			
Killar	49	60	36
Tjejer	35	46	43
Malmö			
Högstadiet			
Killar	41	61	74
Tjejer	32	45	56
Helsingborg			
Mellanstadiet			
Killar	45	63	71
Tjejer	41	62	68
Högstadiet			
Killar	41	68	78
Tjejer	32	50	57
Gymnasiet			
Killar	41	66	83
Tjejer	33	36	25
Jönköping			
Mellanstadiet			
Killar	48	60	78
Tjejer	33	53	70
Högstadiet			
Killar	41	72	79
Tjejer	29	51	59
Gymnasiet			
Killar	36	58	58
Tjejer	18	36	46

⁴⁶ Skala hälsa: Bra, ganska bra, Varken bra eller dålig, ganska dålig, dålig. I tabellen redovisas Bra.